

Voorwoord

Middels deze handleiding wil uw gastouder en/of uw gastouderbureau u informeren over het VVE programma Kansen in Kinderen (Kiki) waarmee zij aan de slag gaat. Het programma Kiki voor en door gastouders is gemaakt met als uitgangspunten scholing, intervisie, samenwerking en ontwikkeling.

Kiki is een beer die bij de gastouder thuis komt wonen en samen met de kinderen allerlei avonturen beleeft. Iedere maand is er een ander thema, zoals: beroepen, zomer en op straat.

Samen met de kinderen wordt het huisje van beer Kiki in het thema ingericht. Daarna volgen er leuke uitdagende activiteiten passend bij het thema.

De thema's zijn gemakkelijk uit te voeren voor de gastouder zonder dat die ingewikkelde voorbereidingen hoeft te treffen. Ook zijn ze flexibel inzetbaar en aan te passen aan iedere leeftijd. Het is belangrijk dat de kinderen altijd een aandeel hebben in de activiteit, hierdoor is er meer betrokkenheid. Het gaat bij alle activiteiten om het plezier dat de kinderen eraan beleven!

Met vriendelijke groet en een berenknuffel,

Kiki

Geproduceerd door:

Kiki Training en Coaching

E. info@kiki-s.nl

W. www.kiki-s.nl

Voor meer informatie en het bestellen van Kiki producten: www.kiki-s.nl. Bij Kiki draait het om kansen. Daarom willen wij graag met ons VVE programma het goede doel Kinderen Kanker Vrij (Kika) ondersteunen. Bij het aanschaffen van Kiki, de beer, gaat een deel van het bedrag rechtstreeks naar Kika.

Inleiding

Door uw kind naar een gastouder te brengen, kiest u als ouder voor opvang in huiselijke sfeer. Voor kinderen is een gastgezin een plaats om andere kinderen te ontmoeten en te leren kennen, met elkaar te spelen, samen te eten en te slapen. Verder is het een plaats om van elkaar te leren, om met elkaar rekening te houden en ervaringen op te doen.

Kinderopvang bij een gastouder: een verbreding van de opvoedingssituatie door andere kinderen en verzorgers, een andere omgeving met andere mogelijkheden. Het wordt zo een aanvulling op de opvoedingsactiviteiten van de ouders. Een kind moet zich kunnen ontplooiën bij de gastouder. Kinderopvang bij een gastouder betekent meer dan 'gezellig bezig zijn met kinderen'.

Het VVE programma 'Kiki' is een manier om een kind te stimuleren en de gelegenheid te bieden zich te ontplooiën.

Kiki is een beer die bij uw gastouder thuis komt wonen en samen met de kinderen allerlei avonturen beleeft. Met de beer Kiki komt er een extra 'kind' met zijn eigen karakter in huis bij. Kiki doet aan alles mee, waar het kind ook aan meedoet. Kiki kan een 'maatje' worden van de gastkinderen. Kiki is een knuffel waar je je als kind mee kunt identificeren.

Iedere maand is er een ander thema beschikbaar. De thema's zijn opgebouwd uit een inleiding, kern en afsluiting. Aan ieder thema zijn 8 activiteiten gekoppeld. Deze activiteiten kunnen individueel, in twee- of drietallen of met z'n allen worden uitgevoerd. De activiteiten bestaan onder meer uit: voorlezen van boekjes passend bij het thema, aanleren van liedjes, spelletjes, dansjes, knutselwerkjes en rollenspellen. Als afsluiting van het thema kunnen de kinderen een leuke collage maken over het thema met hierop de woorden en liedjes die ze hebben geleerd.

Deze brochure geeft achtergrondinformatie en beschrijft hoe het programma Kiki bij uw gastouder thuis wordt gebruikt. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende leeftijdsgroepen zodat het programma zo goed mogelijk aansluit bij de ontwikkelingsfase van ieder kind.

NB.

Waar we in dit programma spreken over 'hij' of 'zijn', kan ook 'zij' of 'haar' worden gelezen. Waar we in dit programma spreken over ouder(s), kan ook verzorger(s) worden gelezen.

Ontwikkelingsfasen van kinderen

'Kiki' kent een onderverdeling in drie leeftijdsgroepen:

baby's: 0 – 1,5 jaar
dreumesen: 1,5 – 2,5 jaar
peuters: 2,5 – 4 jaar

Deze leeftijdsindeling is slechts een richtlijn die aangeeft voor welke kinderen bepaalde activiteiten geschikt zijn. Deze indeling is flexibel toe te passen.

Thema opbouw

Opbouw van het programma 'Kansen in kinderen'

Het programma Kiki bestaat uit 17 thema's. Één thema per maand en daarnaast is er een extra thema voor de kinderen die bijna naar school gaan en drie extra thema's voor het begeleiden van een individueel kind. Wanneer uw gastouder voor het eerst start met Kiki is er een speciaal thema: Welkom Kiki! In dit thema maken Kiki en de kinderen kennis met elkaar.

Elk thema sluit aan bij de belevingswereld van jonge kinderen.

Dat wil zeggen dat de kinderen meer leren over de wereld om hen heen door bezig te zijn met de thema's. Door een periode op allerlei manieren met een thema bezig te zijn, wordt het onderwerp uitgediept en krijgen de begrippen meer betekenis voor de kinderen. Daarbij wil ik graag opmerken dat het thematisch werken geen keurslijf mag worden. Het speelse en informele leren van jonge kinderen blijft centraal staan. Er zal altijd ruimte zijn om kansen te grijpen.

	Thema overzicht 'Het jaar rond'	Wat staat centraal?
start	Welkom Kiki!	Kennismaking met Kiki de beer
1.	Ziek zijn: uche uch!	Ziek zijn staat centraal; ziek zijn, voor elkaar zorgen, naar de dokter gaan, beter worden
2.	Pasen: een ei erbij!	Het thema Pasen; paaseieren en bloemen staan centraal
3.	Lente: alles groeit en bloeit!	Dit thema sluit aan bij de lente; groeien en bloeien, de natuur
4.	Beroepen: wat ben jij?	Verschillende beroepen staan centraal; dokter, politie, juf, enz.
5.	Zomer: pfff wat warm!	Dit thema sluit aan bij de zomer; warme en koude dingen, eigenschappen van water
6.	Wat een beestenboel! "kriebelbeestjes"	Dieren staan centraal; namen van dieren, kleuren, voedsel, groot/klein
7.	Op straat: kijk links, kijk rechts!	De straat staat centraal; vervoersmiddelen, veiligheid
8.	Herfst: het regent, het regent!	Dit thema sluit aan bij de herfst; het weer, regen, regenkleding
9.	Op de tafel: wat eten we vandaag?	Eten staat centraal; boodschappen (doen), eten maken, proeven, herkennen, benoemen,
10.	Winter: kijk het sneeuwt!	Dit thema sluit aan bij de winter; kou en warmte, winterkleding, sneeuw
11.	December: Wat een feest!	Sinterklaas- en kerstfeest staan centraal; sinterklaas, de kerstboom en oud & nieuw!
12.	Mijn huis: Hier woon ik!	Tijdens dit thema staat ons eigen huis en de familie centraal
Extra	Wat een geleuter, ik word een kleuter!	Naar school gaan, staat centraal. Dit thema is bedoeld voor kinderen die bijna naar school gaan.
Extra	Niet met z'n allen in 1 huis	Dit thema is speciaal ontwikkeld voor kinderen die te maken krijgen met ouders die uit elkaar gaan.
Extra	Dood	Dit thema is speciaal ontwikkeld voor kinderen die dicht bij te maken krijgen met overlijden
Extra	Baby in de buik	Dit thema is speciaal voor kinderen die een broertje en/of zusje krijgen.

Woordenlijsten en woordkaarten

Woordenlijsten

Elk themakatern bevat een woordenlijst met woorden die horen bij het thema. Taalinhoud heeft betrekking op het leren van de betekenis van woorden en zinnen. Het gaat er hierbij om of het kind de woorden en zinnen begrijpt en of het kind de woorden en zinnen ook zelf kan gebruiken. Het is dan ook de bedoeling dat uw gastouder de woorden uit de woordenlijst regelmatig laat terugkomen in de activiteiten.

Woordkaarten

Bij de woordenlijsten horen per thema woordkaarten. Woordkaarten zijn uitermate geschikt om een thema in te leiden en gedurende het thema verschillende activiteiten met de kaarten te ondernemen.

Dagindeling en dagkaarten

Het dagritme dient als leidraad voor de dag. Het is allereerst bedoeld als houvast voor kinderen (de dag heeft zo iets vertrouwds, iets herkenbaars). Daarnaast biedt het een extra handvat voor de gastouder om ervoor te zorgen dat alle kinderen op tijd eten, drinken en plassen, verschoond worden en slapen en dat er voldoende tijd overblijft voor vrij spel en/of Kiki activiteiten. De gastouder en kinderen krijgen daardoor de gelegenheid om intensief met elkaar bezig te zijn.

Dreumesen en peuters hebben nog geen besef van tijdsduur. Ze begrijpen niet wat het betekent als je zegt: "Vanmiddag gaan we knutselen", "straks gaan we eten" of "over een uur komt papa thuis". Met een dagindeling aangegeven door dagkaarten kan uw gastouder de dag vooruitplannen en daarmee duidelijk en overzichtelijk maken voor de kinderen.

Wanneer u als ouder uw kind komt brengen of halen kunt u in één oogopslag zien wat zij de dag hebben gedaan door naar de dagkaarten te kijken. U kunt uw kind ook vragen aan te wijzen op de kaarten wat hij heeft gedaan.

Activiteiten

Elk thema is opgebouwd uit 8 activiteiten in verschillende categorieën, te weten:

Knutselen

Knutselen is een activiteit die bestaat uit het vervaardigen van (vaak) decoratieve werken met diverse materialen. Door met kinderen te knutselen, trainen ze hun motorische vaardigheden en kunnen ze hun creativiteit uiten.

Rollenspel

In de huid van een ander. Vadertje en moedertje, winkeltje, politieagent, circus.

Rollenspel is voor kinderen belangrijk om indrukken te verwerken en door imitatie te oefenen voor later.

Rollenspellen zijn goed voor de socialisatie van het kind: het omgaan met anderen en elkaar. Daarnaast leren ze daarbij de mogelijkheden te verkennen en hun fantasie te gebruiken.

Bewegingsspel

De basis voor een goede, motorische ontwikkeling wordt al gelegd in de eerste 6 maanden. Door veel en gevarieerd te bewegen, leert een kind vele bewegingen onder de knie te krijgen. Bewegen is echter ook belangrijk bij het leren van taal. Kinderen leren begrippen als onder, boven, over, achter, links en rechts alleen door zich deze begrippen bewegend eigen te maken.

Muziek / zingen

Kinderen genieten van muziek. De stem, het innerlijke zingen, heeft iedereen altijd bij zich. Alle kinderen ontdekken en ontwikkelen hun eigen muzikale mogelijkheden. Muzikaliteit is aangeboren, maar dient wel verder ontwikkeld te worden, net zoals bijvoorbeeld motoriek (lopen) en de taal/spraak. Voor kinderen is het van belang dat ze veel plezier hebben in het maken van muziek. Daarmee wordt een basis gelegd waarmee ze later verder kunnen. Omdat kinderen leren door imitatie, is het heel belangrijk dat een (gast)ouder enthousiast meedoet.

Voorlezen

Voorlezen is niet alleen plezierig, het is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Het prikkelt de fantasie en stimuleert onder meer de taal- en spraakontwikkeling en sociaal-emotionele vaardigheden. Wanneer je kinderen voorleest, maken ze bovendien op een aangename manier kennis met de wereld van de boeken. Een wereld waarvan het thuis en op school veel profijt en plezier kan hebben. Voorlezen motiveert een kind om zelf te leren lezen. Begrijpend lezen is de basis van bijna alle schoolvakken.

Kook- en bakactiviteiten in de keuken

Kinderen vinden het leuk om te koken, soms nog wel leuker dan eten zelf. Samen met de kinderen kunt u een feestelijke maaltijd bereiden. Een mooie gelegenheid om kinderen eens met iets nieuws te laten kennismaken, of eindelijk eens groenten te laten eten. Want wat kinderen zelf koken, eten ze vaak zonder moeite op. Kinderen de ingrediënten laten zien, proeven en ruiken is goed voor de zintuiglijke ontwikkeling. Samen afwegen of tellen hoeveel er nodig is, stimuleert de rekenprikkels van het kind.

De ontwikkelingsgebieden die centraal staan bij Kansen in Kinderen

Een pasgeboren baby is totaal afhankelijk van anderen, maar binnen 4 jaar kan het kind zich zelfstandig voortbewegen, leert het begrippen en regels, leert het spreken en samen met anderen spelen, tanden poetsen en zichzelf aan- en uitkleden. Een groei van totale afhankelijkheid tot grote mate van zelfstandigheid in een beperkt aantal jaren.

Ieder kind is uniek en ontwikkelt zich in een eigen tempo en geheel op eigen wijze. De gastouder stimuleert de ontwikkeling door de kinderen persoonlijke aandacht te geven. Vaak handelt een (gast)ouder intuïtief op bepaalde ontwikkelingen. Er zijn echter ook een aantal zaken die speciale aandacht vereisen. Op verzoek en in overleg met de ouders hebben gastouders een sturende rol in de bepaalde aanpak van ontwikkelingen.

De gastouder heeft kennis en ervaring van de verschillende ontwikkelingsgebieden en ontwikkelingsfasen.

In Kansen in Kinderen komen de volgende ontwikkelingsgebieden aan bod:

Motorische ontwikkeling

Onder motoriek verstaan we bewegen. Motorische ontwikkeling kun je omschrijven als de ontwikkeling van het bewegen en bewegingspatronen. Dat een kind in staat is zijn lichaam te bewegen, te gebruiken en voort te bewegen. Kinderen ontwikkelen hun motoriek de hele dag. In de baarmoeder maakt het kind al de eerste bewegingen. De motorische ontwikkeling gaat dus eigenlijk vanzelf als een kind maar genoeg bewegingsvrijheid krijgt. Ieder kind maakt dezelfde ontwikkelingsstappen door, maar wel op zijn eigen manier en tempo.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Een kind is een sociaal wezen, vanaf de geboorte zoekt het kind contact met de sociale omgeving. De sociale omgeving is noodzakelijk voor een kind om te groeien en zich te kunnen ontwikkelen. Bij de geboorte is een kind een hulpeloos wezentje, afhankelijk van de verzorgers. Maar ook de peuter ontwikkelt zich vanuit de veiligheid van zijn verzorgers en zelfs vrij zelfstandige kleuters vallen ook regelmatig terug op de zorg van hun ouders voor primaire liefde en zorg. Normaal gesproken leren kinderen van ongeveer dezelfde leeftijd veel van de omgang met elkaar, omdat zij ontwikkelingsniveau en interesses met elkaar delen.

Spraak- en taalontwikkeling

Het is belangrijk dat gastouders veel aandacht besteden aan de cognitieve ontwikkeling. Door in te gaan op vragen van de kinderen (waarom zijn de bananen krom?) en veelvuldig in te gaan op dat wat kinderen bezig houdt en meemaken leren kinderen veel begrijpen.

Goed leren praten, begint in de wieg. Een kind begint met natuurlijke gebaren en klanken duidelijk te maken wat hij bedoelt als hij ongeveer negen maanden oud is. Enkele maanden later gaat hij zijn eerste woordjes zeggen. Toch is het kind al vanaf de geboorte bezig zich voor te bereiden op het gebruiken van taal.

Als kinderen beginnen te praten, moeten ze nog veel leren over taal en het gebruik van taal. Het begrijpen van taal, gespreksvaardigheden, grammatica, woordenschat en het vermogen om taal als denkinstrument te gebruiken, hebben jaren nodig om al doende te ontwikkelen en te verbeteren.

Rekenprikkel

In het wereldje van het jonge kind wemelt het van de rekenprikkel. Onder rekenprikkel verstaan we het leren ordenen, meten en rekenen. In de alledaagse praktijk doen zich voortdurend kansen voor waarbij kinderen kunnen rekenen of ordenen. Jonge kinderen zijn bij de dagelijkse bezigheden vaak al bezig met rekenen en meten. “De beker staat op de tafel”, “de bal rolt onder de stoel”, “mijn papa is heel groot”, “het blokje past niet”, “Wanneer komt mama me halen?”

In de thema's van Kiki worden praktische rekenactiviteiten aangereikt, waarmee uw gastouder de reken-wiskundeontwikkeling van jonge kinderen spelenderwijs stimuleert.

Materialen

Kiki is een speelkameraadje van de kinderen. Kiki heeft altijd leuke ideeën en beleeft allerlei spannende avonturen. Kiki is bijvoorbeeld bij opa wezen logeren en heeft van opa een zakje met zaadjes meegekregen. Dit zakje met zaadjes heeft Kiki in haar knapzak meegenomen naar de kinderen. Wie weet wat er in de knapzak zit? Wat zal het zijn? Zaadjes! Wat leuk! Wat zijn dat eigenlijk zaadjes? Wat kun je ermee? Een plantje laten groeien. Er zit nog iets in de knapzak van Kiki. Een boekje over "Zaadjes zaaien"

Op bovenstaande manier kan de gastouder een activiteit die zij gaat uitvoeren met de kinderen, op een leuke en speelse manier uitleggen. Kiki daagt de kinderen uit mee te denken en te praten.

Tevens is Kiki een vriendje bij wie kinderen zich veilig en vertrouwd voelen. Kinderen zullen tegen Kiki wel hun emoties, gedachten en ideeën vertellen. Ook kan Kiki een extra steun zijn bij een nog niet zo makkelijke activiteit. Voor het eerst naar de tandarts, bezoek aan het ziekenhuis. Samen met Kiki hoeft het kind niet alleen en dat geeft veel kinderen een veilig gevoel.

Beer Kiki is er in 5 kleuren: Zwart, bruin, lichtbruin, beige en wit.

Kiki is er ook in het klein. Kleine beer kan functioneren als; broertje, zusje, vriendje, vriendinnetje.

Met de aanschaf van Kiki de beer, kleine beer en de sleutelhangers van Kiki steunt u KIKa.

Wilt u ook een Kiki beer voor thuis? Ook u als ouder kunt een Kiki beer bestellen op onze site www.kiki-s.nl

Boekenkast

Op onze site hebben we een boekenkast vol kinderboeken speciaal geschreven voor jonge kinderen. Deze boeken kunt u bekijken en bestellen in onze shop. De boeken die worden aangeboden op de site zijn "gekeurd" door ouders en gastouders en zijn leuk en leerzaam voor u en uw kind!

Ouders betrekken bij Kansen in kinderen

Kiki thuis

Naast het thema dat uw gastouder iedere maand van Kansen in kinderen ontvangt, ontvangt uw gastouder of het gastouderbureau een 'Kiki thuis' bijlage. Deze zal uw gastouder en/of gastouderbureau aan u mailen of meegeven. Het zou kunnen dat de thema's van 'Kiki thuis' ook u als ouder extra stimuleert thuis een nog optimalere omgeving te creëren voor de ontwikkeling van uw kind.

Kiki gaat logeren

Het kan maar zo gebeuren dat de beer Kiki een nachtje bij uw kind komt logeren. Kiki heeft een logeerkoffertje bij zich met zijn pyjamaatje, knuffeltje, toilettas, extra kleren. Het is fijn als ouders Kiki dan ook zoveel mogelijk mee laten doen met de dagelijkse dingen, die het kind doet. In het logeerkoffertje zit ook een logeerboekje van Kiki waarin ouders een verslagje van de logeerpartij kunnen schrijven, wellicht geïllustreerd met foto's of een tekening. U zult merken hoe trots een kind kan zijn, dat hij voor Kiki mag zorgen.

Mocht u nog vragen hebben, kunt u deze altijd stellen via onze site: www.kiki-s.nl

We wensen u, uw gastouder en vooral uw kind veel plezier met het werken met Kansen in Kinderen!

